C/2025/3977

20.8.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 8 юли 2025 година

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Чехия

(C/2025/3977)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

Общи съображения

(1) Регламент (ЕС) 2024/1263, който влезе в сила на 30 април 2024 г., определя целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерен бюджетен дефицит. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в рамките на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в ДФЕС. Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки. С регламента се насърчава също националната ангажираност с фискалната политика и се поставя по-силен акцент върху средносрочното планиране, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план, съдържащ нейните фискални ангажименти, както и ангажиментите за реформи и инвестиции, и обхващащ период от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът за нетните разходи ([2]) в тези планове трябва да спазва изискванията на регламента, в това число изискванията дългът на сектор „Държавно управление“ да следва правдоподобно низходяща траектория до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът на сектор „Държавно управление“ да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да осъществи съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в регламента, периодът на корекция може да бъде удължен с до три години.

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви; ii) дискреционните мерки по отношение на приходите; iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити с приходи от фондове на Съюза; iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза; v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица; и vi) еднократните и другите временни мерки.

(2) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на МВУ се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, даващи фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики МВУ стимулира икономическото и социалното възстановяване, като същевременно допринася за устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. МВУ също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(3) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това помага за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно увеличава използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Чехия добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(4) На 1 юни 2021 г. Чехия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от посочения регламент Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V. На 8 септември 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Чехия ([5]), който бе изменен на 16 октомври 2023 г. съгласно член 18, параграф 2, за да се актуализира максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да се включи в него главата за REPowerEU ([6]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5, в което се посочва, че Чехия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. За да бъде изпълнението задоволително, трябва да е запазено постигането на предходните ключови етапи и цели за същата реформа или инвестиция.

(5) На 21 януари 2025 г. по препоръка на Комисията Съветът прие препоръка, с която одобри националния средносрочен фискално-структурен план на Чехия ([7]). Планът беше представен в съответствие с член 11 и член 36, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, обхваща периода от 2025 г. до 2028 г. и представя фискална корекция, разпределена за четири години.

(6) На 26 ноември 2024 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие Доклада за механизма за предупреждение за 2025 г., в който Чехия не бе посочена като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2025 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([8]) на 13 май 2025 г., а съвместния доклад за заетостта на 10 март 2025 г.

(7) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността – стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на ЕС през следващите пет години. В него се определят трите преобразяващи императива на устойчивия икономически растеж: i) иновации; ii) декарбонизация и конкурентоспособност; и iii) сигурност. За да се преодолее изоставането в областта на иновациите, ЕС се стреми да насърчава промишлените иновации, да подкрепя растежа на стартиращите предприятия чрез инициативи като стратегията на ЕС за подкрепа на стартиращите и разрастващите се предприятия и да насърчава въвеждането на модерни технологии като изкуствения интелект и квантовите изчислителни технологии. В стремежа си към по-екологична икономика Комисията изготви всеобхватен план за действие за енергия на достъпни цени и пакт за чиста промишленост, гарантиращи, че преходът към чиста енергия продължава да бъде разходно ефективен и благоприятен за

([3]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Решение за изпълнение на Съвета от 8 септември 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Чехия (ST 11047/21 INIT; ST 11047/21 ADD 1).

([6]) Решение за изпълнение на Съвета от 16 октомври 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 8 септември 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Чехия (ST 13383/23 INIT; ST 13383/23 ADD 1).

([7]) Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Чехия (ОВ C, C/2025/666, 10.2.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

([8]) Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

конкурентоспособността, особено за енергоемките сектори, и е двигател на растеж. За да се намалят прекомерните зависимости и да се повиши сигурността, Съюзът е поел ангажимент за укрепване на световните търговски партньорства, диверсифициране на веригите на доставки и осигуряване на достъп до суровини от критично значение и чисти енергийни източници. Тези приоритети са подкрепени от хоризонтални способстващи фактори, а именно опростяването на нормативната уредба, задълбочаването на единния пазар, финансирането на конкурентоспособността, както и изграждането на съюз на спестяванията и инвестициите, насърчаването на уменията и качествените работни места и по-добрата координация на политиките на ЕС. Компасът за конкурентоспособността е хармонизиран с европейския семестър и гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на Комисията, като се създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

(8) През 2025 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с прилагането на МВУ. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Тези специфични за всяка държава препоръки продължават да бъдат еднакво актуални и за оценката на изменените планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(9) Специфичните за всяка държава препоръки за 2025 г. обхващат ключовите предизвикателства на икономическата политика, които не са отразени в достатъчна степен в мерките, включени в плановете за възстановяване и устойчивост, като се вземат предвид съответните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019 – 2024 г.

(10) На 4 юни 2025 г. Комисията публикува доклада за Чехия за 2025 г. В него беше оценен напредъкът на Чехия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Чехия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за страната бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Чехия. В него бяха оценени също напредъкът на Чехия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

Оценка на годишния доклад за напредъка

(11) На 21 януари 2025 г. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи за Чехия: 6,2 % през 2025 г., 2,5 % през 2026 г., 2,6 % през 2027 г. и 2,9 % през 2028 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо 2023 г. на 10,1 % през 2025 г., 12,9 % през 2026 г., 15,8 % през 2027 г. и 19,2 % през 2028 г. На 30 април 2025 г. Чехия представи своя годишен доклад за напредъка ([9]) относно спазването на препоръчителните максимални темпове на растеж на нетните разходи и осъществяването на реформи и инвестиции в отговор на основните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Чехия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(12) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията препоръча да се задейства по координиран начин националната клауза за дерогация (НКД) от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г. След искането на Чехия на 22 май 2025 г., на 8 юли 2025 г. Съветът, по препоръка на Комисията, прие препоръка, която позволява на Чехия да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи и да ги надхвърли ([10]).

(13) Въз основа на данни, потвърдени от Евростат ([11]), дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Чехия намаля от 3,8 % от БВП през 2023 г. до 2,2 % през 2024 г., докато консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ се увеличи от 42,5 % от БВП в края на 2023 г. до 43,6 % в края на 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на темп на нарастване на нетните разходи от 0,0 % през 2024 г. В годишния доклад за напредъка Чехия оценява нарастването на нетните разходи през 2024 г. на 2,8 %. Комисията оценява, че нетният ръст на разходите е бил по-нисък от посочения в годишния доклад за напредъка. Разликата между изчисленията на

([9]) Годишните доклади за напредъка за 2025 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Препоръка на Съвета от 8 юли 2025 г., която позволява на Чехия да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи, определени от Съвета съгласно Регламент (ЕС) 2024/1263 (Активиране на националната клауза за дерогация), (ОВ C, C/2025/3962, 20.8.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

([11]) Евростат-Euro Indicators, 22.4.2025 г.

Комисията и оценките на националните органи се дължи на отчетените от Комисията еднократни разходи за 2023 г., които създават по-висока база за 2024 г., както и на въздействието на дискреционните мерки по отношение на приходите поради методологическите различия между Чехия и Комисията. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция ([12]), която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е била рестриктивна с 2,4 % от БВП през 2024 г.

(14) Според годишния доклад за напредъка макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози на Чехия предвижда растеж на реалния БВП от 2,0 % през 2025 г., а инфлацията по ХИПЦ се очаква да бъде 2,3 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,9 % през 2025 г. и с 2,1 % през 2026 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 2,2 % през 2025 г. и 2,0 % през 2026 г.

(15) В годишния доклад за напредъка се очаква дефицитът на сектор „Държавно управление“ да се задържи на 2,2 % от БВП през 2025 г., а съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да нарасне до 44,5 % до края на 2025 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 3,3 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“ от 2,3 % от БВП за 2025 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на нарастване на нетните разходи от 4,0 % през 2025 г. Тези по-високи прогнози за ръст на нетните разходи, отколкото в годишния доклад за напредъка, се дължат на по-ниската прогноза на Комисията за националното съфинансиране на програмите на ЕС през 2025 г., както и на по-ниското отчитане на еднократните разходи през 2025 г. от страна на Комисията. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се очаква да бъде като цяло неутрална през 2025 г. Съотношението на съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да нарасне до 44,5 % до края на 2025 г. Увеличението на съотношението на дълга към БВП през 2025 г. отразява главно отрицателното номинално салдо, което отчасти се компенсира от растежа на номиналния БВП.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите на сектор „Държавно управление“ в размер на 0,6 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2025 г. в сравнение с 0,4 % от БВП през 2024 г. Разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост, способстват за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга на сектор „Държавно управление“ на Чехия.

(17) Разходите за отбрана на сектор „Държавно управление“ в Чехия възлизаха на 0,9 % от БВП през 2021 г., 1,0 % от БВП през 2022 г. и 1,2 % от БВП през 2023 г. ([13]) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите за отбрана се очаква да бъдат 1,3 % от БВП както през 2024 г., така и през 2025 г. Това съответства на увеличение с 0,4 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г. Периодът, в който е задействана националната клауза за дерогация (2025 – 2028 г.), позволява на Чехия да промени приоритетите на държавните разходи или да увеличи държавните приходи, така че трайно по-високите разходи за отбрана да не застрашат фискалната устойчивост в средносрочен план.

(18) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните разходи в Чехия се очаква да нараснат с 4,0 % през 2025 г. и с 4,0 % кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Въз основа на пролетната прогноза на Комисията за 2025 г. се очаква ръстът на нетните разходи на Чехия през 2025 г. да бъде под препоръчителния максимален ръст, установен в коригиращия план, както на годишна база, така и за 2024 г. и 2025 г., взети заедно.

(19) Годишният доклад за напредъка не включва бюджетни прогнози за периода след 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“, възлизащ на 2,2 % от БВП през 2026 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 4,8 % през 2026 г. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се очаква да бъде като цяло неутрална през 2026 г. Комисията предвижда съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 45,4 % до края на 2026 г. Увеличението на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП през 2026 г. отразява главно отрицателното номинално салдо, което отчасти се компенсира от растежа на номиналния БВП.

([12]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

([13]) Евростат, държавни разходи по Класификацията на функциите на държавното управление (КОФОГ). Поради методологични различия между определенията на КОФОГ и НАТО разходите, основани на определението на КОФОГ, може да се различават от разходите, основани на определението на НАТО.

Основни предизвикателства пред политиката

(20) Данъчната система и системата за обезщетения за социална сигурност натоварват с голяма тежест хората с ниски доходи. Лицата с ниски доходи често получават малка или никаква финансова полза от труда си поради високите здравни и социални вноски (които не могат да бъдат приспаднати), както и поради обезщетенията, които намаляват с нарастването на доходите. За сам работник с 50 % от средните доходи и без деца Чехия има една от най-високите в ЕС данъчно-осигурителни тежести — разликата между нетното възнаграждение на работниците и разходите на работодателите — която се увеличава от повече от 10 години. В Чехия капаните на неактивността и безработицата (данъчното облагане на хората, които влизат на пазара на труда) са над средното равнище за ЕС, което обезкуражава работниците с ниски доходи и тези на непълно работно време да работят. Коригирането на данъците върху труда, така че да се намали тежестта върху лицата с ниски доходи, би довело до включване на повече хора от тези домакинства на пазара на труда, включително от неофициални или несигурни трудови договори към официална и стандартна заетост. Съчетаването на горното с по-широко използване на недостатъчно използваните инструменти за данъчно облагане по отношение на околната среда и имуществото би направило данъчната система по-благоприятна за растежа.

(21) През 2023 г. съотношението на общите данъчни приходи към БВП на Чехия е значително под средното за ЕС (34 %, в сравнение със средното равнище от 39 % за ЕС). Вариант за подпомагане на икономическия растеж и фискалната устойчивост е увеличаването на дела на данъците, които вредят в по-малка степен на растежа. Постоянните данъци върху имотите са сред данъците, които са най-малко вредни за растежа, но приходите от тях са много ниски — 0,2 % от БВП (в сравнение с 0,9 % от БВП средно за ЕС през 2023 г.). Въпреки слабото увеличение на постоянните данъци върху недвижимите имоти като дял от БВП през 2024 г. и през следващите години, системата за постоянно данъчно облагане на сградите и жилищните единици все още се основава на площта на имотите, което води до неравномерно данъчно облагане на имоти с еднаква стойност и не съответства на промените в стойността на имотите. Въвеждането на система за данъчно облагане на недвижимите имоти, основана на стойности на имотите, съобразени с пазарните стойности, ще позволи на Чехия редовно да актуализира стойностите на имотите. Ако се съчетае с елементи за защита на домакинствата с ниски доходи, това би повишило ефективността на данъците като инструмент за смекчаване на нарастването на цените на имотите и за най-продуктивно използване на жилищния фонд. Това от своя страна би повишило достъпността на жилищата и способността на хората да се придвижват с цел работа, подкрепяйки икономическия растеж и увеличавайки приходите от постоянните данъци върху имотите. През 2024 г. ставките на данъка върху недвижимите имоти бяха увеличени средно с около 80 %. Освен това беше разширена възможността общините да коригират данъчните приходи чрез прилагането на коефициенти и индексирането на данъчните ставки спрямо инфлацията, а не спрямо промените в стойността на недвижимите имоти.

(22) Структурното бюджетно салдо на Чехия е намаляло от почти балансирано средно за периода 2014 – 2019 г. до - 1,7 % през 2024 г. Това се дължи на постоянни мерки, като намаляване на данъка върху доходите на физическите лица и увеличаване на пенсиите и разходите за отбрана, които не бяха финансирани със съответен ръст на приходите. През 2023 г. и 2024 г. Чехия прие законодателни реформи в отговор на дългогодишната специфична за страната препоръка относно пенсиите. С реформите се увеличава законоустановената пенсионна възраст на 67 години до 2056 г., забавя се растежът на новоотпуснатите пенсии, намалява се максималната продължителност на ранното пенсиониране и се затягат условията за придобиване на право на ранно пенсиониране. Предвижда се чрез тези мерки да се увеличи ефективната пенсионна възраст и да се ограничи нарастването на публичните разходи за пенсии в дългосрочен план с 1,9 процентни пункта от БВП ([14]). Цялостното прилагане на приетите наскоро пенсионни реформи би спомогнало за намаляване на свързания със застаряването на населението натиск върху разходите и произтичащите от това рискове за фискалната устойчивост.

(23) Рисковете за фискалната устойчивост остават. От 2025 г. работещите пенсионери имат право на отстъпка от социалното осигуряване. Подкрепата за пригодността за заетост на по-възрастните работници, които не претендират за пенсия за осигурителен стаж и възраст, въз основа на подходящ анализ на разходите и ползите за това какво мотивира хората в предпенсионна възраст да работят по-дълго, би намалила допълнително рисковете за фискалната устойчивост.

(24) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок приключването на ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Чехия през екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. В съобщението на Комисията „NextGenerationEU — Пътят към 2026 г.“, прието на 4 юни 2025 г., се изяснява приложимият график за приключването на Механизма и се предоставят насоки на държавите членки за постигането на максимална ефективност на изпълнението до 31 август 2026 г., включително относно начините за по-нататъшно

([14]) https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

рационализиране на техните ПВУ, излагат се основните варианти, които да бъдат взети предвид при преразглеждането им, и се подчертава значението на внимателното съвместно планиране при подаването на последните искания за плащане през 2026 г. Чехия вече е постигнала напредък по изпълнението на реформите и инвестициите в плана си за възстановяване и устойчивост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., от съществено значение е Чехия е да продължи изпълнението на реформите и инвестициите, като преодолее съответните предизвикателства. Усвояването на средствата за възстановяване и устойчивост е съществено възпрепятствано от ограниченията на административния капацитет в някои от изпълнителните органи. Това е особено забележимо в области, които изискват повече експертен опит, като например екологичния и цифровия преход. Усвояването се ограничава и от слабото и неефективно използване на финансови инструменти, както и от недостатъчно целенасочената безвъзмездна подкрепа. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(25) Изпълнението на програмите в областта на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Кохезионния фонд (КФ), се ускори в Чехия. Важно е да продължат усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на тези програми, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Чехия вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа, като същевременно засилва социалното сближаване. Същевременно Чехия продължава да се сблъсква с предизвикателства, включително такива, свързани с повишаване на иновационния ѝ потенциал, включително чрез инвестиции в критични технологии, и с нарастващ натиск в областта на жилищното настаняване, недостига на умения и тяхното несъответствие с изискванията на пазара на труда. В съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Чехия се изисква – като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване – да направи преглед на всяка програма, като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г. С предложенията на Комисията, приети на 1 април 2025 г. ([15]), срокът за представяне на оценка – за всяка програма – на резултатите от междинния преглед се удължава за след 31 март 2025 г. В тях също така се предоставят възможности за гъвкавост, за да се ускори изпълнението на програмите, както и стимули за държавите членки да разпределят ресурси по линия на политиката на сближаване за пет стратегически приоритетни области на Съюза, а именно конкурентоспособността в областта на стратегическите технологии, отбраната, жилищното настаняване, устойчивостта на водните ресурси и енергийния преход, както и за инвестиции в умения в приоритетни сектори, като същевременно се запазва акцентът върху лицата в най-уязвимо положение в програмите по линия на ЕСФ+.

(26) Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) предоставя възможност за инвестиране в ключов стратегически приоритет на ЕС, като се укрепва конкурентоспособността на ЕС. Средствата по STEP се насочват чрез 11 съществуващи фонда на ЕС. Държавите членки могат също така да допринесат за програмата InvestEU в подкрепа на инвестициите в приоритетни области. Чехия би могла да използва оптимално тези инициативи в подкрепа на разработването или производството на технологии от критично значение, включително чисти технологии с ефективно използване на ресурсите.

(27) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Чехия следва ефективно да посрещне няколко предизвикателства, свързани с декарбонизацията, държавната администрация, бизнес средата, уменията и образованието.

(28) Чехия започна съществени реформи за подобряване на функционирането на публичната администрация, включително изменения на законите за държавните служители както на национално, така и на регионално равнище, с които се въвеждат ограничения за срока на заемане на висши длъжности и по-гъвкаво набиране на персонал. Въпреки това продължават да съществуват системни предизвикателства при привличането, задържането и развитието на квалифицирани специалисти, особено на експертни, управленски и цифрови позиции. Разпокъсаното управление на човешките ресурси и сравнително ниските заплати в публичния сектор подкопават конкурентоспособността на публичната администрация като работодател. Потенциалното въздействие на реформите не се наблюдава адекватно и е трудно да се проследи напредъкът поради ограничените данни. Укрепването на капацитета на държавната администрация на Чехия за привличане, задържане и развитие на таланти е от решаващо значение за по-нататъшното повишаване на нейната ефективност и качеството на услугите.

(29) Въпреки че резултатите на публичния сектор остават относително стабилни, пропуските в стратегическото планиране, междуведомствената координация и разработването на политики, основани на факти, продължават да оказват влияние върху качеството и съгласуваността на политиките. Липсата на цялостна рамка за дългосрочно инвестиционно планиране подкопава изпълнението и въздействието на политиките. Укрепването на стратегическото ръководство и намаляването на изолираността на отделите би подобрило последователността и изпълнението на политиките.

([15]) Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед – COM(2025) 123 final.

(30) Както е посочено в компаса за конкурентоспособността, всички институции на ЕС и национални и местни институции трябва да положат големи усилия за изготвянето на по-прости правила и ускоряването на административните процедури. Комисията си постави амбициозни цели за намаляване на административната тежест — с поне 25 %, като за МСП с поне 35 %, и създаде нови инструменти за постигане на тези цели, включително систематичен стрес тест на наличното законодателство на ЕС и засилен диалог със заинтересованите страни. За да постигне тази амбициозна цел, Чехия също трябва да предприеме действия. 72 % от предприятията считат, че сложността на административните процедури е проблем за тяхното дружество при извършване на стопанска дейност в Чехия ([16]).

(31) Продължават да съществуват предизвикателства по отношение на капацитета за изпълнение на публичната администрация. Процеси като териториалното устройство остават сложни и бавни и се превръщат в основна пречка за бизнес средата, конкурентоспособността и икономическото развитие. Това са основните причини Чехия да е на седмо място по най-малка строителна площ на човек, според издадените разрешителни в ЕС през 2023 г. Те спъват бизнеса, като забавят търговското развитие и увеличават разходите за него, забавят разгръщането на високоскоростна цифрова инфраструктура, повишават цената на енергията поради бавното модернизиране на енергийната инфраструктура и намаляват мобилността на работната сила поради недостатъчното предлагане на жилища на достъпни цени. Достъпността на жилищата се влошава допълнително от неоптималните данъчни стимули, които не насърчават използването на земята, субсидират покупката на жилища, а не строителството, и дават предимство на краткосрочните наеми пред дългосрочните. Правилата за териториално устройство са особено обременяващи в големите градове, където актуализирането на един градоустройствен план може да отнеме повече от десетилетие. Необходима е реформа, за да се ускори процесът, особено чрез привеждане в съответствие на компетенциите и диференциране на изискванията за планиране между малки и големи строителни площи. Подобни мерки биха могли значително да подобрят ефективността и бързината на градското развитие. Що се отнася до издаването на разрешения, въпреки че е постигнат напредък по отношение на правната рамка и до известна степен по отношение на цифровизацията, все още не се виждат положителни въздействия на място. По-нататъшното усъвършенстване на цифровизацията и на капацитета и управлението на строителните служби може да спомогне за ускоряване на процеса.

(32) Разпокъсаното общинско управление в Чехия е сериозно предизвикателство за конкурентоспособността, тъй като ограничава административната ефективност и ефективното използване на средствата от ЕС, особено от малките общини и от местните заинтересовани страни. Въпреки че новата правна рамка за сдруженията на общините дава известна възможност за предоставяне на споделени услуги и персонал, използването ѝ е много ограничено. Укрепването на междуобщинското сътрудничество, включително чрез по-засилено прилагане на новата правна рамка за сдруженията на общините, професионализирането на практиките за възлагане на обществени поръчки и предоставянето на по-голяма подкрепа на бенефициерите (чрез ръководители на проекти, съвместни платформи за услуги и насоки) ще повиши капацитета и ефективността на местната администрация и ще стимулира регионалното сближаване.

(33) Чехия има неизползван потенциал за повишаване на конкурентоспособността, не на последно място в структурно засегнатите региони. Загубата на конкурентоспособност е особено видима в структурно засегнатите региони (Karlovarský, Ústecký и Moravskoslezský) и се изразява в нетен отлив на млади хора. Липсва ефективна подкрепа за укрепване на административния капацитет на тези региони.

(34) При чешките домакинства процентът на спестяване е по-висок от средния за ЕС, като парите в брой и депозитите представляват 42,7 % от активите на домакинствата, което е над средната стойност за ЕС. Мобилизирането на тези активи за финансиране чрез капиталовите пазари на така необходимия процес на декарбонизация и цифровизация на икономиката би могло да отключи допълнително финансиране за предприятията, чиито основни източници на финансиране са вътрешнофирменото финансиране и банковите заеми. Увеличаването на сегашния дял (от 6,6 %) на котираните акции и облигации в структурата на източниците за финансиране на предприятията би могло значително да повиши конкурентоспособността на Чехия и да намали въздействието на инфлацията върху спестяванията на домакинствата.

(35) Използването на публично финансиране продължава да бъде от ключово значение за мобилизирането на частно финансиране в подкрепа на конкурентоспособността. Чехия все още има нисък дял на възприемане на финансови инструменти, като например револвиращи инструменти, подкрепяни от Кохезионния фонд (2,36 %, при средно 9 % за ЕС). Освен това опитът с прилагането на финансови инструменти в рамките на МВУ показа, че има значителни възможности да се подобри и разшири използването на тези инструменти за стимулиране на частните инвестиции в чешката икономика и да се подпомогне излизането от безвъзмездната подкрепа. Въпреки това Националната банка за развитие продължава да функционира под нивото на пълния си потенциал, с ограничена огнева мощ, в сравнение с аналогичните институции в ЕС, и с недостатъчен административен капацитет. Укрепването на Националната банка за развитие би помогнало да се разгърне нейният потенциал за справяне с пазарните неуспехи и липсата на рисков капитал, за да се насърчат иновациите, без да се изтласкват частните финансови институции.

([16]) Експресен доклад на Евробарометър относно отношението на предприятията към корупцията в ЕС (април 2024 г.)

(36) Подкрепата за екосистемата на спин-оф и стартиращите предприятия, включително създаването, увеличаването и разширяването на дейността, продължава да бъде от основно значение за ускоряване на растежа и иновациите. Предизвикателствата пред стартиращите предприятия продължават, тъй като те изпитват трудности при осигуряването на финансиране, имат недостиг на квалифицирани работници и се сблъскват със сложна бюрокрация. Чешките предприятия все още посочват сложността на административните процеси като значителна пречка за осъществяване на стопанска дейност (72 %, при средно 66 % за ЕС), включително стартиращите предприятия, които не използват планове за предоставяне на опции за акции на наетите лица, тъй като рамката не отразява реалните нужди на предприятията. За да се подобрят привлекателността и конкурентоспособността на иновативните чешки предприятия, би било полезно да се увеличи подкрепата за новосъздадените и спин-оф предприятията чрез осигуряване на финансиране, да се повиши тяхната привлекателност за квалифицираните работници и да се намали административната тежест, по-специално чрез оптимизиране на рамката, уреждаща опциите за акции на служителите.

(37) Резултатите на Чехия в областта на иновациите продължават да бъдат възпрепятствани от неефективния трансфер на технологии и знания и от слабите връзки между академичните среди и предприятията. Публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност, финансирани от предприятията, все още са само около половината от средните за ЕС (0,024 % от БВП, при средно 0,050 % за ЕС) и напоследък намаляват, което показва ниската степен на сътрудничество между академичните среди и предприятията и ниските стимули за него. Това се отразява тежко на трансфера на резултатите от научните изследвания в икономиката и ограничава иновационния капацитет на Чехия. За това свидетелства например ниският процент на заявките за патенти, който е под средния за ЕС (заявките за патенти, подадени съгласно Договора за патентно кооперииране, възлизат на 0,7 на милиард евро от БВП през 2022 г., спрямо 2,8 средно за ЕС). За справяне с това предизвикателство биха могли да спомогнат мерките за структурно подобряване и укрепване на трансфера на технологии в Чехия, насочени специално към повишаване на ефективността на трансфера на технологии и улесняване на създаването на спин-оф предприятия.

(38) Има възможност да се подобри начинът, по който се организира публичната подкрепа за иновативните предприятия. Само една трета от дружествата, които постоянно се занимават с НИРД, използват непряка публична подкрепа под формата на данъчни облекчения за НИРД, а още по-малко малки и млади дружества използват тези облекчения. Действията за подобряване на тази ситуация следва да се съчетаят с действия за повишаване на привлекателността на данъчните облекчения за НИРД за дружествата и за намаляване на бюрокрацията.

(39) След началото на руската инвазия в Украйна Чехия се справи с голямата си зависимост от вноса на изкопаеми горива от Русия, като диверсифицира своите доставки на природен газ. Чехия обаче остава силно зависима от вноса на изкопаеми горива, като въглищата, петролът и газът съставляват съответно 28,7 % и 25 % и 15 % от енергийния микс на държавата през 2023 г. Освен това най-голям дял от крайното енергопотребление се пада на транспортния сектор (30,9 % от общото потребление), следван от енергията, потребявана от домакинствата (28,2 %) и от промишлеността (26,2 %). Значителната степен на зависимост на страната от тези горива я прави уязвима към ценови скокове, със значителни отрицателни последици за домакинствата и енергоемката промишленост. За да се намали зависимостта от изкопаемите горива, от решаващо значение е да се ускори въвеждането на възобновяеми енергийни източници, като се обърне специално внимание на широкомащабните възобновяеми енергийни източници. Друг възлов елемент е ускоряването на инвестициите в декарбонизацията на отоплението и промишлеността.

(40) Чехия реформира законодателната си рамка за регулиране на използването на възобновяеми енергийни източници, но са необходими допълнителни стимули и значителни инвестиции, за да се осигури стабилност и предвидимост на пазара. Това би привлякло и допълнителни частни инвестиции във възобновяеми енергийни източници. Търговете за енергия от възобновяеми източници и използването на споразумения за изкупуване на енергия все още са много ограничени в Чехия, като първото корпоративно споразумение е сключено през 2021 г. Стартирането на търгове за електроенергия и разработването на дългосрочни договори би могло да даде възможност за разрастване на по-широкомащабни проекти за възобновяема енергия извън традиционните схеми за подпомагане, както и да създаде възможности за декарбонизация на енергоемките отрасли.

(41) Ограниченият капацитет на разпределителната мрежа на Чехия и необходимостта от модернизиране на мрежата продължават да възпрепятстват бързото разгръщане и темпа на инвестиране във възобновяеми енергийни източници. Въпреки че Чехия наскоро прие реформи, целящи да се съкратят опашките за присъединяване и да се увеличи прозрачността, инвестициите остават под нивото, необходимо за присъединяване на нови възобновяеми енергийни източници, увеличаване на електрификацията, развитие на устойчива мобилност, и под нивото, необходимо за подобряване на услугите за гъвкавост без изкопаеми горива, като например системи за съхранение на енергия и разработване на интелигентни измервателни уреди. Центърът за данни за електроенергията е започнал работа по споделяне на енергия. Последната фаза, която дава възможност за предоставяне на гъвкави услуги, обаче се сблъсква със закъснения при изпълнението.

(42) Енергоемкостта на Чехия е два пъти по-висока от тази в ЕС, което означава, че за нея би било полезно да се съсредоточи върху икономиите на енергия, като насочи усилията към основно саниране на сгради. Въпреки действащите програми за подпомагане на санирането, крайното енергопотребление в сградите остава високо, особено в обществените сгради. Това отчасти се дължи на високото съотношение между цените на електроенергията и газа,

което насърчава използването на газ за отопление и не стимулира преминаването към термопомпи и електрификация. Активизирането на действията за декарбонизация на отоплителния сектор и предоставянето на подкрепа за отопление и охлаждане от възобновяеми източници би насърчило производството на чисти технологии в Чехия (например термопомпи). Използването на иновативни финансови инструменти, като например договори за спестяване на енергия с гарантиран резултат, би могло да ускори бавния темп на саниране на обществените сгради и да подпомогне действията на Чехия да постигне целта си за 2030 г. за намаляване на енергопотреблението в сградите с 8 % в сравнение с 2020 г.

(43) Конкурентоспособността и производителността са възпрепятствани от недостига на работници. Чехия би могла да повиши равнището на заетост на жените с малки деца с оглед на ниското равнище на заетост на жените няколко години след раждането. Въпреки че през 2024 г. данъчните кредити за неактивния съпруг бяха ограничени до лица, които се грижат за деца до 3 години, данъчната и осигурителната система все още не предразполагат родителите с ниски доходи, по-специално майките, да се върнат на работа. Високите данъчни облекчения за неработещите съпрузи и семейните обезщетения стимулират родителя, който получава по-ниско възнаграждение, да ползва дълъг отпуск и обезкуражават родителите, особено майките, да работят или да търсят работа. През 2023 г. данъчното облагане на доходите от труд на втория работещ член на домакинството е над средното за ЕС, а също и над данъчно-осигурителната тежест за несемейните лица, получаващи същото заплащане. Насърчаването на родителите с по-ниски доходи да работят или да си търсят работа би донесло и повече приходи за подпомагане на социалноосигурителните фондове и публичните финанси като цяло.

(44) Делът на жените, особено на тези с малки деца, на пазара на труда се ограничава и от липсата на образование и услуги за грижи в ранна детска възраст и дългосрочни грижи. Родителите на деца под четиригодишна възраст срещат трудности при намирането на грижи за децата и в резултат на това родителят, който получава по-ниско трудово възнаграждение, няма стимул да работи. Разликата в заетостта между половете при жените на възраст между 25 и 34 години е 36,1 процентни пункта през 2024 г. (при средна стойност за ЕС от 25,2 процентни пункта), което съответства на почти 67 000 работещи жени по-малко, отколкото ако Чехия имаше същата разлика в заетостта между половете като средната в ЕС.

(45) Недостигът на работници и несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда продължават да бъдат непосредствено предизвикателство, което възпрепятства конкурентоспособността на чешката икономика. Тези предизвикателства биха могли да се подобрят чрез улесняване на прехода между работните места, включително чрез мерки като повишаване на ценовата достъпност на жилищата или реформиране на регулираните професии, за да се намалят високите бариери пред професионалното сертифициране. Освен това Чехия е приела най-голям приток на хора, разселени от Украйна и ползващи се с временна закрила, на глава от населението в ЕС. Над 50 % от разселените украинци работят на по-нискоквалифицирани длъжности, отколкото в Украйна, като езиковата бариера е явна. Освен това приблизително 30 % твърдят, че изискваното признаване на квалификациите е пречка за намиране на по-добра работа. Опростяването на признаването на придобитите в чужбина квалификации и увеличаването на участието на пазара на труда на по-слабо представените групи, включително хората, разселени от Украйна и ползващи се с временна закрила, би могло да облекчи затрудненията на пазара на труда.

(46) Участието във висшето образование и броят на завършилите го намаляват, което утежнява недостига на квалифицирани работници. Делът на завършилите висше образование сред лицата на възраст 25 – 34 години показва тенденция на намаляване от 2021 г. насам (33,5 %, спрямо средна стойност за ЕС от 44,2 %), което е далеч от целта на ЕС за 45 %. Между 2016 г. и 2021 г. броят на записаните студенти е намалял с 11,6 %, а делът на отпадналите студенти е трайно висок.

(47) Високият процент на отпадналите студенти, особено в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), и намаляващият брой на записаните в НТИМ програми от 2017 г. насам показват системни предизвикателства. През 2022 г. само 11,9 жени на хиляда души на възраст между 20 и 29 години са се дипломирали в областта на НТИМ, което е под средната стойност за ЕС от 15,1. Липсата на достатъчно кариерно ориентиране и финансова подкрепа за студентите са сред причините за високия процент на отпадане от чешките висши учебни заведения.

(48) В Чехия има недостиг на общообразователни училища и ограничени възможности за учениците да преминават между общообразователните и специализираните образователни степени, което ограничава възможностите им за успешно записване на висше образование. Въпреки че през последните 30 години интересът на учениците към придобиване на висше образование силно се е увеличил, броят на общообразователните средни училища не отговаря на търсенето. Недостигът на общообразователни средни училища принуждава учениците да се записват в по-малко конкурентни професионални училища, което води до ранна специализация. Въпреки че две трети от хората, които завършват професионално образование и обучение (ПОО), се записват във висше учебно заведение, техният успех е по-нисък от този на учениците в общообразователните училища, което допринася за постоянно ниското равнище на висшето

образование. За да се справи с тези предизвикателства, Чехия наскоро обяви стъпки за създаване на нови програми, които съчетават общи и професионални предмети, и се стреми да модернизира програмите за ПОО, за да ги приведе в съответствие с нуждите на пазара на труда. За да се подготвят по-добре учениците, завършили средно образование, за пазара на труда и да се подпомогне преходът им към висшето образование, по-нататъшните подобрения биха могли да се съсредоточат върху i) разширяване на възможностите за учене на работното място, ii) улесняване на прехода от училище към работа, iii) подобряване на възможностите за учениците да преминават от общообразователно към професионално средно образование, iv) увеличаване на капацитета на общообразователните средни училища и v) разнообразяване и разширяване на достъпа до висше образование.

ПРЕПОРЪЧВА на Чехия да предприеме през 2025 г. и 2026 г. следните действия:

1. Да укрепи общите разходи и готовността в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивост на дълга в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 6 март 2025 г. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г., като същевременно използва разрешението съгласно националната клауза за дерогация, за да увеличи разходите за отбрана. Да намали данъчната тежест върху работниците с ниски доходи. Да предприеме стъпки за увеличаване на приходите от постоянните данъци върху имотите. Да подобри стимулите за хората, наближаващи пенсионна възраст, да продължат да работят.

2. С оглед на приложимите срокове за навременното приключване на реформите и инвестициите съгласно Регламент (ЕС) 2021/241, да ускори изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително на главата за REPowerEU. Да ускори изпълнението на програмите по политиката на сближаване (ЕФРР, ФСП, ЕСФ+, Кохезионния фонд), като се базира, когато е подходящо, на възможностите, предлагани от междинния преглед. Да използва оптимално инструментите на ЕС, включително възможностите, предоставени от програмата InvestEU и платформата за стратегически технологии за Европа, за да подобри конкурентоспособността.

3. Да укрепи капацитета на държавната администрация на Чехия за привличане, задържане и развитие на таланти, особено за привличане на хора с аналитични и ръководни умения и умения в областта на информационните технологии. Да укрепи капацитета за стратегическо управление, за да подобри съгласуваността между политиките. До опрости градоустройствените планове и да намали административната тежест чрез подобряване на цифровизацията, капацитета и управлението на строителните служби. Да стимулира и опрости сътрудничеството между общинските администрации. Да осигури подкрепа за изграждане на административен капацитет и да насочи тази подкрепа към структурно засегнатите региони.

4. Да укрепи капиталовите пазари, достъпа на предприятията до небанково финансиране и условията за спестяване, инвестиции и иновации, като насърчава инвестициите на домакинствата в капиталовите пазари и подобрява ефективността на съществуващите дългосрочни спестовни продукти за мобилизиране на нови дългосрочни инвестиции. Да насърчи участието на институционални инвеститори в регистрирани и нерегистрирани на борсата акции, както и в рисков капитал и в частни дялови инвестиции. Да увеличи използването на финансови инструменти, включително чрез укрепване на капацитета на Националната банка за развитие, за мобилизиране на частно финансиране за насърчаване на конкурентоспособността и декарбонизацията на икономиката. Да подпомага създаването на стартиращи и спин-оф предприятия, например чрез подобряване на законодателството относно плановете за предлагане на опции за акции на наети лица. Да насърчава иновациите, включително чрез улесняване на трансфера на технологии от академичните среди към предприятията. Да използва по-добре потенциала на данъчните облекчения за НИРД за стимулиране на иновациите в частния сектор.

5. Да намали зависимостта от изкопаеми горива, особено за автомобилния транспорт, отоплението и производството на електроенергия. Да предостави допълнителни стимули за разгръщане на широкомащабен капацитет за възобновяема енергия, по-специално чрез провеждане на търгове за енергия от възобновяеми източници и чрез насърчаване на използването на дългосрочни споразумения за закупуване на енергия. Да увеличи инвестициите в електрическите мрежи, за да се повиши гъвкавостта без използване на изкопаеми горива и да се даде възможност за електрифициране на транспорта и промишлените процеси. Да осигури бързо внедряване на пълните функционалности на Центъра за данни за електроенергия. Да предприеме мерки за намаляване на енергопотреблението и на въглеродния интензитет на сградния сектор, особено на публичния сграден фонд.

6. Да намали демотивиращите фактори, свързани с данъците и обезщетенията, които възпират родителите да се върнат на работа, и да подобри предлагането на грижи за деца и услуги за грижи, за да се насърчат повече жени да навлязат на пазара на труда. Да укрепи конкурентоспособността на икономиката и да намали недостига на работна ръка чрез преодоляване на несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда, опростяване на признаването на придобитите в чужбина квалификации и увеличаване на участието на пазара на труда на по-слабо представените групи. Да подобри образователните резултати, като увеличи участието във висшето образование, намали броя на отпадналите

студенти и осигури по-голяма подкрепа за студентите. Да увеличи броя на студентите и дипломираните специалисти в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката, особено на жените. Да разшири достъпа до общообразователно средно образование, да предостави възможност на учениците да преминават от общо към професионално образование и да осигури по-голяма подкрепа за училищата и учениците в неравностойно положение, включително ромите.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2025 година.

За Съвета

Председател

S. LOSE